

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in upravnstvo v ka-
pitularni ulici št. 6 — Telefoni
uredništva št. 50 — Telefoni
upravnstva št. 228

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Jugoslovanske čete morajo iz Albanije.

Italija zmagala v albanskem vprašanju.

Angleški kapitalistični interesi.

Rim, 13. nov. Na seji veleposlaniške konference dne 9. t. m. so se sprejeli končni sklepi o albanskem mejah ter se je med zavezniki dosegel sporazum, ki v albanskem vprašanju sprejema italijansko stališče. Konferenca je odobrila tudi noto, ki jo je zveza narodov poslala vladama v Tirani in Belgradu glede albanskih mej. Po vsej priliki je veleposlaniška konferenca pri jugoslovanski vladi energično zahtevala, da umakne svoje čete. »Petit Parisien« dodaja na to, da je Italija prva priznala albansko vladu v Tirani, da jo priznava tudi Francija in Anglija in da so albanske meje definitivno določene.

Belgrad, 13. nov. Iz Pariza poročajo: Selo Lin ob Ohridskem jezeru, ki je pripadalo nam, se je pridelo Albaniji. Karakteristično je, da se je pred nekim časom ustanovil v Londonu sindikat za eksploatacijo ribolova na Ohridskem jezeru in da je potem angleški eksport Temperly začel potekati po kateri pripada Lin k Albaniji. Da se to razume, je treba vedeti, da je okolica sela Lina in njegova obala najvažnejši kraj za ribolov na Ohridskem je-

zeru in da morejo skoro izključno vršiti ribolov samo oni, ki imajo to selo v svojih rokah.

Belgrad, 13. nov. »Politika« poroča iz Prizrena: Miriditi so zmagovito končali svoje poslednje uspehe proti četam tiranske vlade. Po zadnjih poročilih beguncev na našem ozemlju so tiranske čete popolnoma potolčene ter se je izvedla tudi razorožitev njihovih ostankov na našem ozemlju, kjer bivajo Miriditi. Desorganizacija tiranskih čet je zagotovila popolni uspeh Miriditov.

Belgrad, 13. nov. Iz Podgorice se poroča: Miriditi so včeraj zavzeli selo Kalmedu na potu med Skadrom in Lješem. S tem je pretrgana zveza med Skadrom in Tirano. V Skadru je zavladala silna panika. Misli se, da bodo miriditske čete v dveh, treh dneh prišle v Skader. Zastopnik vlade dr. Ašiku je dobil od Marka Gjonija, predsednika miriditske republike, brzojavko, v kateri se kot absolutno neresnična dementira vest italijanskih listov, da so naše čete podpirale Miridite.

menda nedvomno za to, da rešijo vladu iz neprijetnega položaja, ne pa, da bi se resno postavili na stran delovnega ljudstva in brezpravnih revežev, ka-li?

Toda kakor se vidi, socialni demokrati niso osamljeni v svoji strankarski zagriženosti. Jože Kopač ima verne posnemavce ravno v tistih »Zvezarjih«, katerim je on sam najbolj v želodcu.

Za danes ob pol 8. uri zvečer sklicuje Z. J. Z. v Mestni dom protestni shod, ki je naperjen proti vpeljavi nove službene pragmatike za železničarstvo. Kakor socialni demokrati, tako skrbijo tudi Zvezarji, da izrabijo skrajno kritični položaj železničarstva v svoje strankarske namene. Z. J. Z. sklicuje, kakor je razvidno iz »Jugoslovanskega železničarja« in vabila, ki so ga poslali koalicijskemu odboru, protestni shod »Zveze«, na katerem bodo milostno dovolili dostop tudi vsem članom vseh drugih organizacij, namesto da bi sklicali skupen shod »vseh železničarskih organizacij«, kakor je bilo neobvezno dogovorjeno, v torek 8. t. m. v njih pisarni v Gradišču.

To je tista Zveza, ki vedno in vedno poudarja, da je nestransko in nepolitična, ki pa ne more biti v tako resnem in kritičnem trenutku, kjer gre za življenske interese celokupnega železničarstva, niti toliko lojalna, da bi hotela nastopiti zločno in sporazumno z vsemi drugimi organizacijami, čeprav je solidarnost tako nujno potrebna.

Prijatelji Zvezarji in socialni demokrati! Povejte enkrat jasno in javno, zakaj nastopate sami tam, kjer bi bilo brezporojno potrebno le skupno nastopanje vseh organizacij in strank? Mi pravimo: Zdor je pošten politik in pošten strankar v kaki organizaciji, bo sklical shod svoje stranke ali svoje organizacije tedaj, kadar gre le za ožje strankarske zadeve in koristi. Kadar gre za splošne koristi, ki tičejo ljudi, ki ne spadajo vsi v eno samo stranko ali organizacijo, bo pošten politik ali strankar sklical skupen shod brez razlike strank, da se tako doseže enotnost in solidarnost vseh prizadetih.

Mislimo, da je v tem z nami enih misli ogromna večina delavstva.

Komunistična zarota na Mažarskem.

Budimpešta, 13. nov. Policija je odkrila komunističen komplot, ki ga je vodil komunist Demyen iz ječe. Denar mu je pošiljal komunistični komisar Ländler, ki se nahaja na Dunaju. Aretiranih je več oseb. V spisih te organizacije je našla policija seznam političnih, vojaških in drugih osebnosti, katere so komunisti nameravali odstraniti v svrhu, da se izpremeni režim. Razen tega je policija našla mnogo denarja in orožja.

Začetek razorožitvene konference v Washingtonu.

Washington, 12. nov. Danes se je tukaj otvorila razorožitvena konferenca, za katere predsednika je bil izvoljen Hughes.

Washington, 13. nov. Po programu državnega tajnika Hughesa za omejitve vojne oboroževanja na morju bi ustavila Anglija gradnjo štirih novih enot tipa »Hood« in gradnjo vseh oklopnih ladij prve in druge vrste tipa »King George V.« Japonska bi se morala odreči graditvi dveh oklopnih ladij in štirih oklopnih križark ter treh enot prvega razreda kakor tudi štirih oklopnih križark, ki so še v ladjedelnicah, razen tega tudi desetih dreadnoughtov. Zedinjene države bi morale opustiti gradnjo petnajstih oklopnih ladij, ki se že na-

hajajo v delu in petih oklopnih ladij, ki so projektirane.

Pariz, 13. nov. »New York Herald« poroča iz Washingtona: Na prvi seji razorožitvene konference se je zlasti opazalo, da sta bila dva silno važna sedeža prazna, namreč sedeža Rusije in Nemčije. Državi, ki sta po številu prebivalstva največji v Evropi, sta bolni. Dokler obe državi ne bosta mogli na konferenco, ta ne bo mogla ukreniti nič važnega brez Nemčije in Rusije. Hughes je izjavil, da bodo morale prevzeti velesile moralčno poročstvo za Rusijo, potem pa se je to vprašanje prepuščilo odločitvi časa.

Krvav spopad med zagrebškim dijastvom. Demokrati streljali na opozicionalce. — Dva težko ranjena.

Zagreb, 14. nov. (Izv.) Včeraj se je vršil redni občni zbor akademskega podpornega društva na tukašnji univerzi. Glavna točka dnevnega reda so bile volitve, ki so trajale od 12. do 4. ure popoldne. Volitve so se v splošnem izvršile mirno in brez pomembnejših incidentov. Predložene so bile štiri liste: Kat. akad. dr. »Domagoj«, Hrvatski blok. Neodvisna lista (Trumbićevci pristaji, ki se zbirajo okrog »Slobodne Tribune«) in skupna lista delničarjev, slovenskih liberalcev (»Triglav«), republikancev in beguncev. Zadnjo listo so podpirali tudi komunisti in ruski dijaki. Dobili so: Lista »Domagoj« 128, Hrvatskega bloka 277, združeni demokrati, radikalci, socialdemokrati itd. 547 in neodvisni 78 glasov. Po končanih volitvah se je zbralo okrog 300 demokratičnih, radikalnih in komunističnih študentov in šlo manifestirati na mesto, na kar so se vrnili na prostor pred vseučiliščem. Istočasno so manifestirali po zagrebških ulicah dijaki Hrvatskega bloka, ki se jim je pridružilo nad 3000 občinstva. Ko so

prišli mimo vseučilišča, so jih tam stoječi demokratiški dijaki pričeli izživati z najgršimi priimki, na katere ti niso odgovarjali. Da ne bi prišlo do kakih izgrediv, se je postavil med obe stranki močan korдон policije, ki se je obnašal precej pristansko. Ko so se dijaki Hrvatskega bloka in občinstvo pričeli pomikati naprej, so iz vrst demokratiških dijakov nenadoma padli trije revolverski strelci. Ena krogla je zadela nekega meščana, ki je dobil strel v trebuh in je težko, da bi ostal pri življenju. Druga krogla je zadela nekega visokošolca, pristaja Radičeve stranke. Med občinstvom je nastal velik nemir in razburjenje in se je le pomirjevalnemu vedenju visokošolcev Hrvatskega bloka zahvaliti, da ni prišlo do večjega krvoprelitja. Policiji se seveda ni posrečilo dognati, kdo je streljal. Zadevo preiskuje akademski senat, ker se je zločin zgodil na akademskih tleh. Zagrebško meščanstvo je radi nastopa demokratiških visokošolcev razburjeno in najostreje obsoja njihov nastop.

Vlada v demisiji.

Boj za portfelje.

Belgrad, dne 14. do novembra. (Izv.) Politična situacija se ni premaknila z mrtve točke. Vlada se nahaja v demisiji; radikalna ministra Trilčević in Gjonović ne marata več ostati na svojih mestih, z drugimi ministri pa radikalci niso zadovoljni in hočejo nove moze. Od svoje zahteve, da se mora Pribičević umakniti iz ministrstva notranjih del, niso kljub vsemu prizatevanju demokratov popustili. Demokrati so se glede Pribičevića že umaknili. Da bi svoj umik maskirali, so pričeli v kolonijah parlamenta širiti vesti, da bo prevzel ministrstvo zunanjih zadev. Tem vestem pa seveda niti sami ne verjamejo,

ker je izključno, da bi radikalci prepustili zunanje ministrstvo, posebno še Pribičeviću, ki je s svojo »močno« roko največ krič današnjemu nevdružnemu položaju v državi. Včeraj ni kakor rečeno nastopila nobena sprememba. Tudi ni bilo niti se klubov niti ministrskega sveta.

Belgrad, 13. nov. Radikalni klub je na koncu svojih sej, na katerem so razpravljali o naši politični situaciji, danes končno sklenil nastopno resolucijo: Radikalci v načelu pristajajo na to, da se tudi za naprej nadaljuje skupno delo z demokrati, da pa se imajo takoj obnoviti pregovori z demokrati radi sporazuma.

Habsburžani za vedno izključeni iz Mažarske.

London, 12. nov. Mažarska vlada je izjavila, da je pripravljena prevzeti nase obveznost v obliki mednarodne pogodbe z velesilami, da bo habsburška dinastija za vedno izključena od mažarskega prestola. Zavezniki so ta predlog sprejeli, ker je ta predlog povsem pripraven, da končno javno ukine z dnevnega reda vprašanje Habsburgovcev v zvezi z mirom Evrope. Tudi mala ententa je bila obveščena o tem. S tem je Karlov incident končan.

Budimpešta, 13. nov. Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil v nekem intervjuu, da so akti glede vprašanja kralja zaključeni. Kakor hitro se sestane narodna skupščina, bo predložila vlada zakonski načrt, kateri se bo tiralja prepovedi propagande v vprašanju kralja. Ureditev zapadno-mažarskega vprašanja je v teku. Razmerje do sosednih držav bo, kakor je upati, v kratkem zopet normalno.

Avstrija zaseda Zapadno Mažarsko.

Brez vsakega odpora.

Dunaj, 13. nov. Uradno se poroča: Na podlagi naročila, katerega je dobila vlada, je danes zvezna vojska pričela zasedati Burško. Zasedla bo vse nakazano in ozemlje razen glasovalnega okrožja šopronjskega. Ker število avstrijske vojske in orožja, ki je določeno v št. germainski pogodbi, ne zadošča za istočasno vkorakanje v vse ozemlje, katero je treba zasedati, se bo vršila zasedba po odsekih. Z ozirom na to so danes vkorakale kolone zvezne vojske z orožništvom čez dolanjanje avstrijsko mejo na Burško in so zasedle ozemlje severno

od odseka šopronj. Tekom dneva so vkorakale naše čete v Martiniček (Eisenstadt) in v večje kraje severnega dela Burške in v ozemlje severovzhodno od Nežiderskega jezera ter so zasedle Nežider ob jezeru, Novo vas in Parndorf, vespovsod prisrčno pozdravljane po tamšnjem prebivalstvu.

Dunaj, 13. nov. Pri vkorakanju zvezne vojske v Burško ni vojska nikjer zadela na kak odpor vstajev in tolp. Povsod je prebivalstvo zvezno vojsko prisrčno pozdravilo.

Za strankarske ali delavske koristi?

(Iz delavskih krogov.)

V četrtek, 10. t. m., smo bili priča na javnem protestnem shodu v Mestnem domu v Ljubljani, ki je bil sklican od neznane sklicateljca proti ukinjenju ministrstva za socialno politiko. Vsak pameten človek, ki ima le količikaj pojma, kolike važnosti je to ministrstvo za vse delavne sloje, bi pričakoval, da bo udeležba na takem shodu do zadnjega delavca in delavke. Ravno tako bi bilo pričakovati, da se takega shoda udeležijo vsi tisti, ki imajo še kaj čustva in srca za vojne invalide, vdove in sirote, zanemarjeno mladino, vojne slepce itd. Saj vendar gre za ministrstvo, ki ima skrbeti za najbednejše in najbolj brezpravne državljane. Tu ne gre za to, kdo je slučajno minister tega resorsta, gre le za načelo.

Toda žal, da smo morali biti priča velikemu razočaranju. Namesto natlačene dvorane je bilo ob 6. uri zvečer natančno šteto — reci in beri: dvainosemdeset ljudi — med katerimi je bilo tudi pet žensk. Ob 6. uri 20 min., ko je sodrug Kopač otvoril shod, je bilo navzočih 130 zborovalcev. Med zborovanjem, ki je trajalo do 7. uri 28 minut, se je nabralo še kakih 50 ljudi.

In to naj bi bil protestni shod celokupnega ljubljanskega proletariata! Poleg tega je došla na ta shod še brzojavka trboveljske rudarske zveze. In to je bilo vse.

Vprašamo: Ali niso bili krivi, da ni bilo na shodu vsega tako težko prizadetega delovnega ljudstva tisti neznan sklicatelj protestnega shoda, ki so hoteli tako resno in važno stvar izrabiti za svoje strankarske namene? Strankarske namene pravimo, ker če bi bili imeli splošne namene za dobrobit celokupnega delavstva, bi bili pripravili za shod vse potrebno, da bi bila udeležba popolna do zadnjega delavca in delavke. Zastopani bi morali biti tudi vsi vojni invalidi, vdove in sirote, zastopniki vojnih slepcev, zanemarjena mladina itd.

Govorimo odkrito. Sklicatelj shoda so napravili vtis, da jim gre edino za to, da se pokažejo kot stranke. Nobene druge stranke niso povabili na sodelovanje, z nobenim se niso posvetovali, nikomur niso nič povedali, kaj nameravajo. In kar te ljudi spravlja v najbolj čudno luč, je dejstvo, da niso sami prav nič agitirali za udeležbo.

Predsednik shoda, Svetek, je konstatiral, da vidi pred sabo same voditelje in odbornike socialnodemokratskih društev in organizacij in je grajal njih malomarnost, da niso pripeljali na shod niti svojih tovarišev članov.

Človeku se nehote vsiljuje misel: Da bi se celokupno delavstvo in vsi prizadeti ne vzdignili kot en moč proti temu, da se ukine ministrstvo za socialno politiko, so socialisti hitro sklicali protestni shod in poskrbeli, da ne bo udeležbe. Njim gre

Naša krona raste.

Zagreb, 14. novembra. (Izv.) Ob 12. uri so na zagrebški borzi notirali sledeči kurzi: Dunaj 4.60, Berlin 100, Praga 300, dolarji 270, Italija 10.80, Budimpešta 28. Tendencija je v splošnem zelo slaba. Danes pričakujejo na zagrebški borzi veliko deturto. Vznemirjenost je splošna.

Promet z Mažarsko obnoven.

Ljubljana, 14. nov. Ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani objavlja, da se jutri, 15. novembra, zopet odpre promet z Mažarsko preko Kotaribe.

Stavka proti fašizmu v Rimu.

Vsled krvavih spopadov med fašisti in socialisti povodom zadnjega fašistovskega kongresa v Rimu je italijanski delavski obrambni svet proglasil v Rimu generalno stavko. Stavka naj bi trajala, dokler se ne odstranijo iz Rima zunanji fašisti. Fašisti pa so sklenili, da ostanejo zbrani, tokler se stavka ne konča in so si ustanovili nekako vrhovno vojno poveljstvo. Vlada je ukrenila stroge varnostne odredbe in prepovedala vsako zborovanje in zbiranje po ulicah. V spopadih je bilo več oseb ubitih mnogo pa ranjenih.

Rim, 13. nov. Predvčeršnjim in včeraj je prišlo še do nekaterih majhnih incidentov med fašisti in stavkajočimi delavci v Rimu. Na nekaterih krajih so streljali. Vlada je odredila najstrožje korake, da se obdrži mir in red, in storila vse mogoče, da bi si fašisti transportirali nazaj v kraje, odkoder so došli. Odpeljali so se različni vlaki, na katerih so pravljali službo prostovoljci. Vrnilo se je tudi mnogo delavcev na delo in je upati, da se danes vzpostavi v Rimu normalno življenje. Iz province prihajajo vesti, da vlada povsod največji mir in red in da železničarji savkajo samo v rimski pokrajini.

Rim, 13. nov. Stavka v Rimu se nadaljuje. Železniški promet omogočujejo železničarji, ki se stavki niso priključili.

Francija in Japonska.

Nauen, 13. nov. Kakor se javlja iz Ženeve, se je maršal Joffre dne 10. t. m. vkrca v Marseille, od koder bo potoval na Japonsko. Nemški listi pišejo, da se zdi, da Francija poizkuša sedaj rešiti ruski problem preko Japonske, ker se ji na drug način ni posrečilo. Pot Joffrea je baje v zvezi s tem francoskim prizadevanjem.

Politični dogodki.

+ Izprememba socialističnih nazorov o katoličanstvu. Da se izpreminjajo socialistični nazori o katoličanstvu, je opaziti tudi na Nemskem. Podobno kakor na Laškem in povsod drugje so se socialistične stranke preverile, da so politične stranke, ispirane po načelih katoliških v istini socialne in da je socialni napredek mogoč le s pomočjo katoliških načel. Socialni demokrat Heilman je napisal: »Samo dve sili morete pomagati svetu: socializem in pa katoličizem, te dve, danes najvišji formi politike in vere, delujeta pri obnovi kraljestva božjega na zemlji.« — Doslej

Skopuh.

Spisal Henrik Conscience — prevel M. J. (Dalje.)

VIII.

Kaet je prebila že skoro tri dni na skopuhovem domu. Toda videla ni ničesar, kar bi dalo sklepiti na kako zlo, zato je že skoro začela misliti, da se je v Tisu vendar le nekoliko zmotila. Ta je kazal do starega moža toliko skrbnost in govoril o svojem dobrotniku tako sočutno, da se je Kaet v vsej resnobi spraševala, morda ne klijo v njegovem srečju tudi plemenita čustva. Da je stari stric težko bolan, temu ni več verjela, saj je Tis dvakrat na dan kuhal zanj meso, pečenko in krompir; če pa je mogel uživati tako težko hrano, je moral biti v resnici še dokaj krepak in čil. Toda Kaet se je motila. Če bi hinaven sledila po temanih hodnikih, kadar je nesel jedila staremu stricu, bi bila opazila, da se je med potjo obrnil in odnesel tečno jed v svojo kamrico. Bolni stari pa ni dobival drugega kot slabo hrano, ki se mu je pristudila tako, da je imel še najraje črni kruh, dasiravno ga je težko prebavljala.

Sicer je začel z vedno večjo nestrpnostjo in nezadovoljnostjo zahtevati boljše hrane, čimbolj je čutil, da ga bo strl — glad. Toda Tis ga je znal že tako pregovoriti ali pa se je tako malo zmenil za njegovo moledovanje, da je ubogi stari, vez izčrpan in izmučen, opustil vsako nadaljnjo prošnjo.

smo čuli dan na dan iz socialističnih ust čisto nekaj drugega. Socialisti so dosihmal brezmišlno ponavljali in pogrevali liberalne fraze o sovraženem »katoličizmu« do delavstva, o »srednjeveškem Rimu« i. t. d. Kakor je videti, se svet izpreminja.

+ Shod SLS v Mariboru. Iz Maribora: V soboto 12. t. m. zvečer se je vršil v dvorani J. S. Z. mnogobrojno obiskan shod S. L. S., na katerem je poročal dr. A. Korošec o političnem položaju in o naših socialnih in gospodarskih težnjah. Govoru, ki je trajal 2 uri, so zborovalci sledili z velikim zanimanjem. Predlagane resolucije so bile soglasno in z odobravanjem sprejete, tudi od nasprotnikov, katerih je bilo precej na shodu navzočih.

+ Rusko vprašanje. V splitski »Novi Dobi« se je med tamošnjimi Rusi razpredla polemika o raznih protiboljševskih prizadevanjih in akcijah. Tu očita ruski učenjak Nikola Klimenko pripadnikom bivšega carskega režima in absolutistične Rusije, da so povzročili polom dobrovoljskih vlad zaradi svojih razrednih interesov. Klimenko piše: »Armada (dobrovoljska) je junaško branila svojo domovino proti lopovom. Generali Denjikin in Vranget so bili častni in junaški možje. Toda vsi ti ljudje niti v tem težkem stanju domovine niso mogli pozabiti prejšnjih svojih privilegijev in niso hoteli priti nasproti narodno-demokračičnim zahtevam narodov.« Kakor znano je Denjikinova vlada smatrala Ukrajince, ki so stremili za federativno ureditvijo Rusije, za izdajalce in jih tako odbila. V nasprotju s carističnimi Rusi smatra demokračični del ruskih beguncev konfederativno ali federativno obliko Rusije kot enostavno dano in neobhodno potrebno.

Dnevni dogodki.

— Delavske pridige v Mariboru. Delavske konference — pridige se vrše od 27. novembra do 4. decembra 1921 v baziliki Matere Milosti v Mariboru. Spored je sledeči: 27. nov. ob 7. zvečer: »Množica se mi smilja. 28. nov. ob 7. zvečer: »Ali ni ta tesarjev sin. 29. nov. ob 7. zvečer: »Navedeni prijatelji delavstva. 30. nov. ob 7. zvečer: »Slepil odelavstvac. 1. dec. ob 7. zvečer: »Kdo bo rešil delavstvo. 2. decembra ob 7. zvečer: »Varhinja delavstvac. 3. decembra ob 7. zvečer: »Vir sreč edelavstvac. 4. dec. ob pol 7. jutraj: »Strup delavstvac, in ob 7. zvečer (sklep): »Ali — ali?« Te konference aranžira ondotna krščanskosocialna delavska organizacija. Tudi drugod bi to kazalo posnemati.

— Mariborski škof dr. Napotnik, ki je nevarno obolel, je bil v petek, 11. t. m., jutraj slovesno previden. Previdel ga je stolni prošt dr. Matek ob asistenci kapitla, duhovnikov in bogoslovcev.

— Gorje. Dne 5. t. m. smo spremili k večnemu počitku g. Terezijo Cundrč, mater predsednika naše skupine J. S. Z. Naše iskreno sožalje.

— Umrl je na Katinari pri Trstu odlični slovenski mož Franc Pečar, cestni asistent. Pokojnik je zapustil vdovo in devedero otrok, katere je vse vzgojil v narodnem duhu.

— Ministri kot — državni uradniki in draginjske doklade. — Uradnikovo premišljevanje: Koliko imajo ministri pri nas plače in koliko vseh dohodkov sploh, res ne vemo točno. Nekaj pa se nam je le posrečilo zvedeti. Namreč, da se smatrajo gospodje ministri za državne uradnike. S

Koncem tretjega dne, ko je hotel Kaet domov, jo je Tis naprosil, naj pride še na večer, ker prosi stric Jan tople kopeli in je radi tega treba zavreti mnogo vode.

Kaet je spravila svojo Miciko v posteljo in se ponovno vrnila na samostanski dvorec. Tis ji je pa povedal, da je zdaj stari odklonil kopel, toda jo je poprosil, naj le ostane, da bi čula, posebno v slučaju, da bi bilo napadla mrzlota in se ne ve, če bi ne moža treba poklicati zdravnika, če ne celo duhovnika. Sicer, da se starcu stanje ni poslabšalo, toda stari ljudje ne prenesejo več mnogo in zato ji treba previdnosti in imeti za vsak slučaj pri sebi človeka, če bi se stanje vzle upanju, zresnilo.

Kaet se ni dala vsled teh besed popolnoma prevariti. Slutila je, da gre starcu slabše kot so ji govorili. Zato je sklenila v teh razmerah s Tisom popolnoma prekiniti in pozvati duhovnika in zdravnika, ki naj bi s postavo ugotovila, če ne tiči za vsem tem kak skrivnosten zločin.

Sama je sedela pri ognjišču in premišljevala, na kak način bi najlažje naznanila gosposki kako nečuvno sleparstvo se počeno v samostanskem dvorcu, da bi se odvezla Ceciliji dedščino; mogoče, je pomislila, se tudi župnik ne bi obotavljal napraviti poskus pregovoriti starega Jana in ga spraviti s Cecilijo. In tako bi se ji mogoče posrečilo doseči v prid svojim dobrotnikom cilj, ki ga ji je zdaj bilo nemogoče, saj ni mogla priti s stricem v dotiko.

tem v zvezi nam je sedaj jasno, da so hiteli z zvišanjem svojih dnevnic v obliki draginjskih dokladov takrat, ko se je prečasnih uradnikov letos zvišala osebná draginjska doklada z celih 10 %, kar ne znese niti 200 K mesečno. — Takrat so se proglasili ministri za državne uradnike ad hoc. — Take-le so naše informacije: Dnevnice oziroma draginjske doklade gospodov ministrov znašajo 436 Din X 4 = 1744 kron dnevno, ali mesečno X 30 dni = 52.320 kron. Letno znese to v kronah 1744 X 365 = 636.560 K lahkega služka, brez raznih drugih postranskih prihodkov. Mo go č e, da ti računi niso do vinarja natančni. Dosti diference bržčas ne bo. Če se pa kaj ne vjema, prosimo gospoda prof. Reiserja, ki se intenzivno peča z uradniškimi draginjskimi dokladami, da stvar pojasni. — Vendar pa se vidi iz gornjega, da se gospodom ministrom zato nikamor ne mudi z ureditvijo uradniškega vprašanja in uradniških draginjskih doklad, ker s svojimi dohodki lahko prav uspešno — pobijajo draginjo. — Če bi se dalo uradništvu, bi uleglo zmanjkati za ministre.

— Službena leta učiteljev. Parlamenta odsek za prošnje in pritožbe je sklenil, da se definitivnim učiteljem vstejejo v službeno dobo vsa provizorična leta, izvzemši onih, ki so jih morda doslužili pred svojo polnoletnostjo.

— Uradništvo in vožnja po železnici. Koliko je bil ogovorjenja in pisanja o ugodnostih, ki jih je baje dovolila uradništvu železniška uprava (ministr. saobračaja) glede znižanja voznih po železnici. A kaj je pri tem ugodnosti? Dobe se legitimacije še-le na prošnjo za enkratno vožnjo. Toda za vsako prošnjo moraš plačati kolek 2 din. in za rešitev priložiti 5 dinarjev. Če hočeš n. pr. v Radovljico ali v Velike Lašce (ker nisi minister, torej v III. razr.), plačaš polovično vožnjo 24 K tja in nazaj, a za prošnjo pa 28 K, skup torej 52 K. Če pa ne prosiš za znižano vožnjo, ampak plačaš celo karto na obe plati, te stane 48 K, torej 4 K manj nego znižana vožnja. Brez komentarja! Saj smo v — Jugoslaviji, kjer prostozidarjem in nedeljskim lovcem za polovične vožnje ni treba še-le prositi in trošiti za kolke, pač pa mora to beraško plačati uradnik.

Ljubljanski dogodki.

Ij Predavanja v Rokodelskem domu. Redna predavanja v dvorani Rokodelskega doma so vsak ponedeljek zvečer ob 8. uri. — Danes, 14. novembra, bo predaval gosp. msgr. Viktor Steska o prav zanimivi stvari. Vabimo k obilni udeležbi!

Ij Cene kruha. Iz krogov konsumentov: Danes v ponedeljek zvečer se vrši na mestnem magistratu seja občinskega sodišča za pobijanje cen, na kateri se bo sklepalo o določevanju cen kruha za bodočnost. Dosedanjih cen v Ljubljani v praksi nihče več ne drži. Veljajo pač še številke, toda pekovski mojstri si znajo pomagati s tem, da težo kruha pridno zmanjšujejo, včasih pri kilogramu kar za 16 dek, kar znači zvišanje krušne cene na 18 do 22 kron. Res je, da se moka od dne do dne draži, in v tem oziru ne bo moglo občinsko sodišče mnogo ukreniti. Pač pa bi lahko mnogo ukrenila mestna aprovizacija za Ljubljano, vlada pa za celo deželo, če bi pravočasno poskrbea za nakup moke na debelo in jo oddajala mojstrom po primerini ceni pod pogojem, da se pošteno drže določenih krušnih cen. To je dolžnost vlade, kajti kaj napravijo ljudje, ki so že itak goli in bosi in brez kurjave, baš na zimo, če si še kruha ne bodo mogli kupiti? Če pa vse nič ne bo pomagalo, naj pa občina kratkomalo ustanovi veliko moderno občinsko pekarno in naj male neracionalne pekarije enostavno zapre. Mi smo prepričani, da bo že samo ta grožnja zadostovala, da zlomi odpor trdovratnežev. Denar za pekarno dobi občina lahko, če ustanovi z denarjem Mestne hranilnice čimprej — komunalno banko.

Ij Izredni občni zbor »Podpornega društva jugoslovanskih akademikov« v Ljubljani se je vršil v soboto ob 14. uri v zbornici bivšega deželnege dvorca. Akademski omladina je zavzela odklonilno stališče napram stališču ministra prosvete, ki zahteva, da mora vsak dijak, ki rešetira na državno podporo, podpisati izjavo, da bo po dokončanih študijah odslužil še enkrat toliko časa v državni službi, kot je dobival podporo. Debatu na občnem zboru je bila živahna in rastoma zelo burna. Vlado zahtevo je branil edino-le odbor liberalnega društva »Jadrana« z nekaterimi pripadniki, vsa druga akademska omladina z večino članov »Jadrana« pa je bila in glasovala proti. V debati je predsednik »Jadrana« protestiral, ker se je skupščina smejala izvajanjem liberalcev, kateri protest pa ni imel uspeha, ker je smeh vedno nujna posledica dovtipa, katerih so »Jadranaš« izustili na vsak drugi stavek precej. Ko je ogromna večina odklonila vladino zahtevo, je predsednik »Jadrana« Goslar izja-

vil pod garancijo, da bo sedaj ali prenehalo društvo PDJA ali pa ne bo nihče več dobil državne podpore. Ker je bilo že 10. t. m. znano, da je to stališče sugieral »Jadrana« Adolf Ribnikar, je z garancijsko izjavo Goslarjevo postala zadeva politična, in se bo morala pečati z njo širša javnost. — Demokracije so pokazali v svoji nezmožnosti pravo lice. — Vse skvarjeno je...

Ij Delavec izgubil ves svoj zaslužek. V nedeljo, dne 6. novembra t. l., je zgubil ubog delavec od trafike na Zaloški cesti do pod Rožnika ves svoj zaslužek 960 K. Ker je sedaj siromak brez vseh sredstev, se naproša najditelj, da bi oddal najdeno vsoto mağari proti odškodnini v uradni štu »Novega časa«.

Naša društva.

d Seja odbora Prometne zveze bo v torek ob 7. uri zvečer v prostorih Jug. Strok. Zveze, da starem trgu št. 2, I. nad.

d Občni zbor Slov. kat. akad. Starešinstva se vrši v nedeljo dne 27. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani Akademskega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in odsekov. 2. Volitev odbora. 3. Volitev predednikov. 4. Ev. predlogi. 5. Slučajnosti. — Člani, ki žele staviti na občnem zboru kake predloge, se opozarjajo, da jih mora o prijaviti 8 dni prej društvenemu odboru. Posamezni klubi naj izvolijo poslati na občni zbor vsaj enega zastopnika. — Dr. Božič, predsednik, Dr. Pivec, tajnica.

d Orel Sv. Jakob—Ljubljana. V torek 15. t. m. ob 8. uri zvečer fantovski večer. Pridite vsi člani. Sprejemajo se tudi novi člani. Točno ob polosni uri odborova seja Bog živi! — Predsednik.

Kultura.

k O I. recitacijskem večeru najmlajših, ki se je sinoči vršil v Mestnem domu, smo prešli in pričujemo: Večer je otvoril Vladimir Premru in prečital v svojem imenu in v imenu svojih dveh tovarišev izjavo, ki je naperjena proti pesniku Antonu Podbevšku vsled njegovega absolutističnega, takorekoč despotičnega obnašanja, proti njegovim demagoškim govorom, zmašenim iz najrazličnejših citatov (kakor znano, je Podbevškov programatični govor »Ninane čudodelne ure« na zadnjem njegovem literarnem večeru le zmes citatov iz zagrebškega »Zenita«, manifesta italijanskih futuristov itd.), in ki so točno proračunani za hipnotiziranje mase. Izjava obljublja tudi razkrinkanje Podbevškovega umetniškega ustvarjanja. Cel večer je bil po tej izjavi vplivan in je ostali spored minil kakor kratak film. Nekoliko je ogrela le poezija Frana Oniča, katerega pesmi si bo treba natisnjene natančneje ogledati. Drama Bartola Stanteja »Moje kraljestvo ni od tega sveta« diha nekaj novega, a vse sile revolucionarnih mladcev gotovo ne vsebuje. Vladimir Premru od zadnje recitacije, ki jo je priredil še skupno s Podbevškom, ni napredoval. Koncem so vsi pričakovali škandala, a pesnik Podbevšek je ostal tih in nem. Tako se je večer mirno zaključil.

Včerajšnji večer pomenja nov literarni dogodek. Razen tega, da se je skupina Jarc-Pretnar-Vodnik-Cebokli že izrekla principiarno proti Podbevšku in se je pozneje skupina rajnega Pibra in tovarišev odtegnila Podbevškovega vplivu, ker se predvsem ne strinja z njegovim že davno preživelim Nietzschejansko-buržoaznim pojmovanjem nadabsolutne nadosebnosti umetnikov, je pretrgala z njim stike še »najmlajša« struja Premrua in prelomila z »mlado« strujo Podbevška, stvar, ki se je po kavarnah plela gotovo že par tednov. Literarna »šola«, ki jo je ustvarjal pesnik Anton Podbevšek in med katero je štel (on sam seveda!) pesnike: Mirana Jarca (!!), rajnega Jožeta Pibra (!), Vladimirja Premrua, Vido Tauffer in dr., bo doživela jako žalosten finis finalis...

k Hviezdoslav mrtev. V Dolnem Kubinu je umrl 8. t. m. največji slovaški pesnik Pavel Orszag-Hviezdoslav. S smrtjo Hviezdoslava je izgubila slovaška poezija svoja največjega klasika, pesnika mogočnega poleta, neusahljivih ustvarjajočih sil, moža širokega obzorja ter inteligenta globokega verskega prepričanja, ki ga je nosil v svojih prsih od rodne mladosti in katero je v njem še oživilo trpljenje slovaškega naroda. Bil je v prvi vrsti romantik, a je strastno ljubil svojo deželo in narod svoj. Napisal je več zvezkov poezij, literarnih in epičnih, dramo Herod in Herodiada, prekladal je: Schillerja, Goethea, Shakespeara, Aranya, Mickieviča, Slovaškega, Puškina, Lermontova in dr. Rojen je bil 1. 1849. Njegovo ime se blesti v zlatih črkah v povestnici slovaškega naroda. Slava mu!

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.